

СПЕЦИАЛНОСТ СОЦИОЛОГИЯ

Магистърска програма по СОЦИОЛОГИЯ И АНТРОПОЛОГИЯ НА РЕЛИГИЯТА

Образователно-квалификационна степен: МАГИСТЪР

Професионална квалификация: МАГИСТЪР ПО СОЦИОЛОГИЯ И АНТРОПОЛОГИЯ
НА РЕЛИГИЯТА

Продължителност на обучението: 1 година

Форма на обучение: редовна

КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА

Магистърската програма „Социология и Антропология на религията“ за специалисти е предназначена за завършили бакалавърска или магистърска степен в специалностите от професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата. Програмата е подходяща и за млади специалисти, които са се ориентирали към анализ на религиозната конюнктура и съставянето, и анализирането на социологически изследвания.

Основната цел на програмата е чрез използване на различни академични методи и практики да се изградят усет и умения за сравнителен анализ, експертно поведение и диалог в областта на религиите.

Планира се чрез използване на различни академични методи да се изградят усет и рефлексивни умения за сравнителни анализи, експертно поведение и пр. Студентите получават познания по основни дисциплини като: големите световни религии, качествени методи и изследване на религиите, демография, психология на религията, религиозните деноминации в България.

Завършилите магистърската програма студенти притежават:

- широк спектър от теоретични и практически **знания**, специализирани в съответната област, които надграждат достигнатото в предходния етап на обучение, познават и разбират теории, концепции, принципи и закономерности в развитието на религиите;

- владеят високо специализирани практически и теоретични знания, които формират основата за оригиналност в разработването и прилагането на нови идеи и решения, демонстрират критично осъзнаване на знанията в областта и връзките между различните изучавани области;

- богат набор от практически знания и подходи, необходими за разбирането на абстрактни проблеми и разработването на творчески решения и диагностика на проблемите, като се основават на съвременни изследвания чрез интегриране на знания от нови или интердисциплинарни области.

Завършилите магистърската програма студенти притежават следните умения:

- правят адекватна преценка в ситуации, характеризиращи се с непълна или ограничена информация и непредсказуемост, развиват нови и разнообразни умения в отговор на новопоявяващи се знания и практики, демонстрират свободно прилагане на иновативни методи и инструменти, отличаващи се с иновативност при решаването на

сложни задачи и непредвидими проблеми в специализираната сфера на работа, намират и поддържат аргументи при решаване на проблеми с интердисциплинарен характер;

- проявяват инициативност в работата и ученето в сложна и непредвидима среда, изискващи решаване на проблеми с множество взаимодействащи си фактори, притежават умения да създават и ръководят мрежи или екипи, да разпределят времето и да управляват човешки и финансови ресурси, да решават комплексни проблеми чрез нови технологични методи и инструменти;

- бързо намират, извличат, подреждат, синтезират и оценяват необходимата информация от различни източници; притежават умения да решават и преодоляват критични проблеми в областта на проучването и/или нововъведенията; да усвояват бързо нови качества и умения, да предвиждат технологичното и творческо развитие;

- притежават умения като предприемчивост, възискателност, приспособимост и интелектуална гъвкавост, самостоятелност и отговорност, които се придобиват в хода на обучението и изпълнението на поставените задачи в магистърската програма.

Професионални компетентности

- Магистрите събират, обработва и интерпретират специализирана информация, необходима за решаването на сложни проблеми от изучаваната област; интегрират широк спектър от знания и източници на информация в нов и сравнително непознат контекст; правят обосновани преценки и намират решения в сложна среда на разнообразни взаимодействия.

- Способни са да решават проблеми чрез интегриране на комплексни източници на знание, в условия на недостатъчна налична информация, в нова непозната среда, умеят да инициират промени и да управлява процесите на развитие в сложни условия ангажират се с важни научни, социални и нравствени проблеми, възникващи в процеса на работата или обучението.

Завършилите магистърската програма могат да се реализират като:

- Посредници във взаимодействието между религиозни и граждански институции и организации.

- Социолози – изследователи, участници в проекти, в работа с фондации и неправителствени организации, включително неформални и религиозни организации.

- Консултанти в такива области като управление, образование, социални дейности, по линия на образователни програми, както и изготвянето на помагала за преподаване в средните училища.

- Експерти в неправителствени организации.

СТРУКТУРА НА УЧЕБНИЯ ПЛАН

Първа година			
Първи семестър	ECTS кредити	Втори семестър	ECTS кредити
Големите световни религии	8.5	Психология на религията	6
Качествени методи и изследване на религиите	8.5	Религиозните деноминации в България	6
Демография	8.5	Избираема дисциплина	3
Избираема дисциплина	4.5	Държавен изпит или защита на дипломна работа	15
	Общо 30		Общо 30
Избираеми дисциплини /първи семестър/	ECTS кредити	Избираеми дисциплини /втори семестър/	ECTS кредити
<i>Студентите избират една дисциплина</i>		<i>Студентите избират една дисциплина</i>	
Религия и политика	4.5	Нетрадиционни религиозни общности	3
Методология на социологическите изследвания	4.5	Религия и модерност	3
ОБЩО ЗА 1 УЧЕБНА ГОДИНА: 60 КРЕДИТА			

АНОТАЦИИ НА УЧЕБНИТЕ ДИСЦИПЛИНИ

ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ ДИСЦИПЛИНИ

ГОЛЕМИТЕ СВЕТОВНИ РЕЛИГИИ

ECTS кредити: 8.5

Седмичен хорариум: 3 л + 1 су

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство:

Катедра „Социология“

Философски факултет

Лектор: доц. д-р Марио Маринов, катедра „Социология“

E-mail: mario_marinov@swu.bg

Анотация:

В лекциите се извеждат и проблематизират основни категории, понятия и принципи, които биха подпомогнали ориентацията в т.н. религиозните дилеми на модерността. В курса се приема динамично, а не фиксирано определение на религиозното. Проследяват се реални тенденции в религиозността на модерното общество – религиозен плурализъм, религиозна мобилизация, секурализация, граждански религии, лаически и светски религии. Представят се резултати от ЕСИ, както и от прилагането на качествени методи.

Съдържание на учебната дисциплина:

Дисциплината представя основни категории, понятия и принципи, които биха подпомогнали ориентацията в т. н. религиозните дилеми на модерността. Разглеждат се измененията и трансформациите в сферата на религиозното по линията на прецизно

отграничаване на социологически проблемни кръгове. Показва се кои социологически системи имат специфично значение при конструирането на дисциплината

Технология на обучението и оценяване:

Оценката на учебната дисциплина „Големите световни религии“ се формира в края на семестриалния курс на обучение като се оценяват отговорите на студентите по писмени въпроси.

КАЧЕСТВЕНИ МЕТОДИ И ИЗСЛЕДВАНЕ НА РЕЛИГИИТЕ

ECTS кредити: 8.5

Седмичен хорариум: 2 л + 2 су

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство:

Катедра „Социология“

Философски факултет

Лектор: доц. д-р Марио Маринов, катедра „Социология“

E-mail: mario_marinov@swu.bg

Анотация:

Курсът цели да изработи у студентите теоретично „разбиране“ за основанията и традициите в качествените изследвания на религиите, за релевантността им към съвременното българско общество, като същевременно ги съчетае с практическо „know-how“ и директен опит в тяхната реализация. Студентите се въвеждат в дебата между привържениците на количествените и качествените методи в изследванията на религиите и аргументите на отделните страни.

Качествените изследвания бяха съзнателно недоразвито поле на социологията, поради което се използват достиженията на класически и съвременни западни автори за запознаване на студентите с евристичния потенциал на качествените методи. Проследяват се и малкото примери от предвоенните традиции в Централна и Източна Европа, както и новите тенденции и причините за възраждането им.

Съдържание на учебната дисциплина:

Проследяват се основните традиции в качествените изследвания: Чикагската школа, антропологията, М. Вебер, феноменологичната социология, символният интеракционизъм, „натуралистичният“ метод, хуманистичният метод, етнометодологията. Курсът запознава с конкретни методики като наблюдение с участие, дълбочинно интервю, жизнен истории, контент-анализ, дискурс-анализ, фокус групи, анализ на реклами и фотографии, приложение на компютри в качествените изследвания на религиите. Разискват се предимствата и недостатъците в приложенията на отделните методи. да изработи у студентите теоретично „разбиране“ за основанията и традициите в качествените изследвания на религиите. Студентите прилагат на практика конкретни методи, които да им помогнат с емпирична информация за бъдещите им магистърски тези.

Технология на обучението и оценяване:

Оценката на учебната дисциплина „Качествени методи и изследвания на религията“ се формира в края на семестриалния курс на обучение като се оценяват отговорите на студентите по писмени въпроси.

ДЕМОГРАФИЯ

ECTS кредити: 8.5

Седмичен хорариум: 2 л + 2 су

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство:**Катедра „Социология“**

Философски факултет

Лектор: проф. д.н. Валентина Миленкова, катедра „Социология“E-mail: vmilenkova@swu.bg**Анотация:**

Курсът на обучение по демография включва теоретични знания за основните понятия и категории население, подходите и методите за измерване и анализ на данните в социално-демографските изследвания. Разглеждат се методологията и практическата организация и провеждане на статистическите изследвания на явленията и процесите (естествено и механично движение), които формират основните структури на населението и неговото развитие, икономическата активност на населението (заетост и безработица), структурите на доходите, разходите и потреблението на населението (домакински бюджети), образователното и здравно състояние на населението. Посочват се основните източници на статистическа информация и се представят статистически данни от проведени наблюдения на държавната статистика. Разискват се приложенията на международните регулации (Евростат, ООН, МОТ и др.) и практиките в другите страни в областта на демографските и социални изследвания.

Съдържание на учебната дисциплина:

Чрез лекционният курс и придобитите практическите знания студентите усвояват основни понятия и категории население от областта на демографската и социалната статистика. Използват се основни източници на информация, като се прилагат различни методи; изчисляват се и се анализират основни показатели характеризиращи размера и структурата на съвкупностите; проследява се равнището и интензивността на развитие на демографските процеси.

Технология на обучението и оценяване:

Окончателната оценка по учебната дисциплина „Демография“ се формира в края на семестъра въз основа на резултатите от проведен писмен тест, резултатите от текущия контрол и разработена курсова работа въз основа на реални статистически данни.

ПСИХОЛОГИЯ НА РЕЛИГИЯТА**ECTS кредити: 6****Седмичен хорариум: 2 л + 2 су****Форма за проверка на знанията: изпит****Вид на изпита: писмен****Методическо ръководство:****Катедра „Социология“**

Философски факултет

Лектор: гл. ас. д-р Диляна Керанова, катедра „Социология“E-mail: dkeranova@swu.bg**Анотация:**

Във всяко човешко общество срещахме религията под определена форма, което предполага и нейното изучаване. Предложеният курс е само един аспект върху проблема, един израз от нейната иманентночовешка страна. Този аспект е ценен и важен от една страна за религията, а от друга може да придобие цялостен характер едва когато бъде допълнен от постиженията на всички религиозни дисциплини.

Психология на религията като академична дисциплина е емпирична наука, която базира изводите си върху данни, придобити в процесите изследване, анализ и

тълкуване на различните известни теории. Това на свой ред предполага отговор на еднозначния въпрос: Какво е религията всъщност?

Религията във всичките ѝ проявления, базирайки се на съществуващите психологическите процеси, разкрива търсенето на смисъла в живота. Това предполага позоваването както върху древните класически бележки, така и върху християнската светоотеческа и особена агиографска литература от най-ранно време до днес.

Съдържание на учебната дисциплина:

Дисциплината „Психология на религията“ е насочена към изясняване на основните понятия, категории и теории. Чрез обучението се достига до ясно разбиране за същността и особеностите на тази симбиоза – религия и психология.

Технология на обучението и оценяване:

Оценката на учебната дисциплина „Психология на религията“ се формира в края на семестриалния курс на обучение като се оценяват отговорите на студентите по писмени въпроси.

РЕЛИГИОЗНИТЕ ДЕНОМИНАЦИИ В БЪЛГАРИЯ

ECTS кредити: 6

Седмичен хорариум: 2 л + 2 су

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство:

Катедра „Социология“

Философски факултет

Лектор: гл. ас. д-р Владислава Ленджова, катедра „Социология“

E-mail: vlendzhova@swu.bg

Анотация:

Лекционният курс по дисциплината поставя акцент върху теоретичните познания, свързани с традиционните религиозни деноминации в България. Проследяват се трансформациите в сферата на религиозното, демонополизацията на религиозните традиции и дълбоките промени в системата от вярвания и ценности. Студентите се запознават с плуралистичната ситуация в модерните общества. Индивидуалното и колективното съществуване се анализира през призмата на дилемата на модерността в т. нар. секуларизирани общества. Неговата легитимност не зависи само и единствено от религиозната принадлежност към големите религиозни системи.

Съдържание на учебната дисциплина:

Дисциплината е насочена към измерване на религиозните нагласи. Проследява се историческият аспект на деноминациите. Представят се принципите на функциониране на различните деноминации във връзка със семейната среда и междуличностния аспект на общността, в която се развива отделния индивид.

Технология на обучението и оценяване:

Оценката на учебната дисциплина се формира в края на семестриалния курс на обучение като се оценява изготвената курсова работа.

ИЗБИРАЕМИ ДИСЦИПЛИНИ

РЕЛИГИЯ И ПОЛИТИКА

ECTS кредити: 4.5

Седмичен хорариум: 2 л

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство:**Катедра „Социология“**

Философски факултет

Лектор: проф. д.н. Валентина Миленкова, катедра „Социология“E-mail: vmilenkova@swu.bg**Анотация:**

В лекционния курс се проследяват измененията и трансформациите в сферата на религиозното по линията на прецизно отграничаване на съответни проблемни кръгове. Очертават се социологическите системи, които имат специфично значение при конструирането на дисциплината. Еволюцията на големите световни религии се разглежда в социологическа перспектива. Студентите получават информация относно реални тенденции на модерното общество – религиозен плурализъм, секуларизация, религиозна мобилизация и др. Чрез представянето на резултатите от ЕСИ, както и използването на някои дълбинни, качествени методи се дава възможност за социологически анализ и сравнение.

Студентите се запознават с най-новата преводна литература, което ще помогне за формирането на адекватен поглед и чувствителност към изучаваната материя, както и с основни категории, понятия и принципи, които биха подпомогнали ориентацията в т.н. религиозните дилеми на модерността. В курса се приема динамично, а не фиксирано определение на религиозното в съвременните общества. Проследяват се реални тенденции в религиозността на модерното общество – религиозен плурализъм, религиозна мобилизация, секуларизация, граждански религии, лаически и светски религии. Представяне на резултати от ЕСИ, както и от прилагането на качествени методи.

Съдържание на учебната дисциплина:

Дисциплината включва изучаване на основни категории, понятия и принципи, които биха подпомогнали ориентацията в т.н. религиозните дилеми на модерността. Представят се какви са измененията и трансформациите в сферата на религиозното по линията на прецизно отграничаване на социологически проблемни кръгове. Разглеждат се кои социологически системи имат специфично значение при конструирането на дисциплината.

Технология на обучението и оценяване:

Оценката се формира чрез тест - за получаване на обратна връзка относно начина по който се приема поднесен материал от студентите, както и за терминологичната им подготовка. Студентите подготвят и реферат, отчита се и участието в часовете.

МЕТОДОЛОГИЯ НА СОЦИОЛОГИЧЕСКИТЕ ИЗСЛЕДВАНИЯ**ECTS кредити: 4.5****Седмичен хорариум: 2 л****Форма за проверка на знанията: изпит****Вид на изпита: писмен****Методическо ръководство:****Катедра „Социология“**

Философски факултет

Лектор: доц. д-р Марио Маринов, катедра „Социология“E-mail: mario_marinov@swu.bg

Анотация:

Дисциплината цели да създаде умения за изготвяне на изследователски проекти и да насочи студентите към подготовка за професионалната им реализация.

Студентите се поставят в интерактивна игрова пазарна ситуация, в която сами формулират индивидуални и групови проекти, подготвят писмено всички съставни части на един реален изследователски проект и защитават необходимостта от него. Дава се пълна свобода при избора на теми и форми на проектите. За консултации по специфични теми в съдържанието на проектите студентите се насочват към преподаватели и експерти в съответната област. Интерактивно се разиграват ситуации на създаване на групов изследователски проект, сблъсък на мнения и постигане на консенсус, публично представяне на конкуриращи се проекти, заседание на експертен съвет за оценяване на проекти.

Съдържание на учебната дисциплина:

Дисциплината е насочена към създаване на умения за анализ и интерпретация на данни от социологически изследвания; както и за усвояване на концептуалните схеми за тяхната професионалната реализация.

Технология на обучението и оценяване:

Оценката на учебната дисциплина се формира в края на семестриалния курс на обучение като се оценяват разработените от студентите проекти и написани изследователски доклади.

НЕТРАДИЦИОННИ РЕЛИГИОЗНИ ОБЩНОСТИ**ECTS кредити:** 3**Седмичен хорариум:** 2 л**Форма за проверка на знанията:** изпит**Вид на изпита:** писмен**Методическо ръководство:****Катедра „Социология“**

Философски факултет

Лектор: доц. д-р Марио Маринов, катедра „Социология“E-mail: mario_marinov@swu.bg**Анотация:**

Дисциплината въвежда студентите в проблематиката на нетрадиционните духовни общности, основните им представители и разпространението им в България. Целта е да се създаде у студентите социологическа сетивност за отношенията между индивида и социалната група: как различните нетрадиционни религиозни общности като социални образувания с различни култури взаимодействат вътре в себе си, помежду си и с по-голямото общество. Целта е да се „усети“ отношението между емпирично наблюдение, анализ на данните и социологическа теория. Очаква се, че след като студентите са усвоили такава гледна точка и „разбиране“ на нетрадиционни религиозни общности, ще могат да прилагат същия начин на наблюдение, анализ и теоретизиране и за други аспекти на живота, както и да се обогатят с по-широко разбиране на религиозните общности и ролята им в съвременното общество. Дават се примери за основни представители на нови религиозни движения, социалните им аспекти, проблеми на семейството в новите религиозни движения. Обръща се внимание на противоречията и конфликтите, свързани с нетрадиционни религиозни общности и на изследователските методи, специфични за изследването им. Специално се изучават социалните конструкции на реалността за новите религиозни движения и специфичното за гледната точка на социолога към тях.

Съдържание на учебната дисциплина:

Учебната дисциплина създава у студентите социологическа сетивност за отношенията между индивида и социалната група. Тя е насочена към създаване на усещане за отношението между емпирично наблюдение, анализ на данните и социологическа теория. Студентите се научават да прилагат същия начин на наблюдение, анализ и теоретизиране и за други аспекти на живота.

Технология на обучението и оценяване:

Оценката на учебната дисциплина „Нетрадиционни религиозни общности“ се формира в края на семестриалния курс на обучение като се оценяват отговорите на студентите по писмени есе-въпроси.

РЕЛИГИЯ И МОДЕРНОСТ**ECTS кредити:** 3**Седмичен хорариум:** 2 л**Форма за проверка на знанията:** изпит**Вид на изпита:** писмен**Методическо ръководство:****Катедра „Социология“**

Философски факултет

Лектор: доц. д-р Антоанета Николова-Георгиева, Катедра „Философски и политически науки“E-mail: anikolova@swu.bg**Анотация:**

Курсът има за задача да формира знания и умения за социологически анализ на проблемите, свързани с ролята на религията, религиозните институции, религиозната вяра, ценностите, ритуалите и традициите, свързани с нея, в модерните общества. Студентите се запознават с принципните положения, структурни зависимости и тенденции на модернизационния процес и ролята на религиозния фактор в него. Акцентира се върху актуалната проблематика на кроскултурните и междуконфесионални отношения в пост-индустриалното и информационното общество, влиянието на процеса на глобализация върху поведението на религиозните общности.

Съдържание на учебната дисциплина:

Определение на понятието модерност. Основни концепции. Разкриване на същността на рационализма като идеален тип и жизнена стратегия. Генезис и еволюция на модерното. Мястото на религиозното съзнание, религиозните институции и общности в модерния проект. Изясняване на ролята на религиозната култура за осъществяване на социокултурната промяна на модерността. Дефиниране на религиозните фактори, способстващи за радикални трансформации в обществото.

Технология на обучението и оценяване:

Оценката на учебната дисциплина „Религия и модерност“ се формира в края на семестриалния курс на обучение като се оценяват отговорите на студентите по писмени есе-въпроси.